

Навчання літератури в Новій українській школі: програмове та навчальне забезпечення

*Т. О. Яценко, доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник, головний науковий співробітник
відділу навчання української мови та літератури*

Зміна парадигми шкільної літературної освіти передбачає оновлення її змісту та створення інноваційного навчально-методичного забезпечення. На основі нового Державного стандарту базової середньої освіти та Типової освітньої програми в Інституті педагогіки НАПН України укладено чинні модельні навчальні програми «Українська література» та «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної)» для 5–6 класів закладів загальної середньої освіти (за наук. редакцією Т. О. Яценко), яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ МОН України № 795 від 12 липня 2021 року).

Модельні навчальні програми побудовано за тематично-жанровим принципом із дотриманням хронологічної послідовності та логічної доцільності щодо презентації письменницьких персоналій у межах кожного тематичного розділу. Змістове наповнення рубрики «Очікувані результати» розроблено згідно з визначеними та індексованими в Державному стандарті базової середньої освіти щодо мовно-літературної освітньої галузі чотирма групами вимог до обов'язкових результатів навчання учнів 5–6 класів.

Програма «Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної)» для 5–6 класів ґрунтується на засадах інтеграції, доцільної для адаптаційного циклу шкільної літературної освіти: тематичної (спорідненість змісту основних тем шкільних курсів української та зарубіжної літератури для 5–6 класів); методичної (спільні методи і прийоми навчання української та зарубіжної літератури) та діяльнісної (спільні види навчальної діяльності у процесі вивчення творів української та зарубіжної літератури).

У програмах добір художніх творів для текстуального вивчення та позакласного читання зроблено з урахуванням їх художньої вартісності й читацьких інтересів сучасних учнів. Зокрема, рекомендовано значну кількість творів сучасних українських (В. Шевчук «Чотири сестри», З. Мензатюк «Таємниця козацької шаблі», М. Павленко «Хатка для Нехайка», Ю. Смаль «Казка про Горошку», Г. Кирпа «Мова моя», В. Зубар «Крила України», Т. Майданович «Найкраща Україна», М. Морозенко «Вірність Хатіко», О. Сайко. «Гаманець» тощо) і зарубіжних письменників (Р. Дал «Чарлі і шоколадна фабрика», П. Маар «Машина для здійснення бажань, або Суботик повертається в суботу», Т. Флетчер «Різдвозавр та Зимова Відьма», Дж. Ролінг «Гаррі Поттер і філософський камінь», М. МакДоналдс «Джуді Муді та НЕНудне літо» тощо).

Відповідно до нового змісту шкільної літературної освіти підготовлено підручники «Українська література» та «Література (українська та зарубіжна)» для 5 класу (автори – Т. О. Яценко, В. І. Пахаренко, О. А. Слижук).